

Apžiūra

Nr. 58

1946. X. 10

II metai

SENOSIOS IR JAUNOSIOS DEMOKRATIJOS NESUTARIA

TSRS NORI BENDRADAR- BIAUTI

Paryžius, X. 10. Vakar Paryžiaus Taikos Kongreso plenumo posėdyje vyko toliau pasisakymai dėl taikos sutarties su Italija projekto.

Min. Bevinas savo kalboje plenumui rekomendavo komisijų išdirbtą taikos sutarties su Italija projektą priimti. Jis pabrėžė, kad karo metu tarp sąjungininkų sukurta vienybė yra nemažiau svarbi ir taikos metu. Bevinas užakcentavo, kad britai nesiekia sukurti kokių nors valstybių grupių ar blokų. Toliau kalbėdamas, jis griežtai atmetė jugoslavų atst. tvirtinimą, kad priėmus Triesto statutą, Triestas bus britų militarinė bazė.

Min. Bidault taip pat rekomendavo priimti taikos sutarties su Italija projektą. Jis pareiškė, kad Prancūzija dabar siekia geriausių kaimyninių santykių su Italija.

Belgijos atst. Spaak pareiškė, kad taikos sutartis su Italija yra kieta. Jis pabrėžė, kad buvusiems priešais kraštams, kurie pasirašius taikos sutartis, priimami į tautų šeimą, turi būti sudaromos galimybės ekonomiškai atkurti.

Jugoslavijos atst. Kardelli pareiškė, kad Jugoslavija nepasirašys taikos sutarties su Italija, nes ji nepatenkinta rubežių su Italija sureguliuojimu ir Triesto klausimo išsprendimu.

Po to kalbėjo Molotovas, kuris pirmininkavo vakarykšiam popietiniam plenumo posėdžiui. Jis pareiškė, kad nesutinkas dėl dviejų klausimų: dėl Triesto statuto ir dėl neuždraudimo Italijoje fašistinės veiklos. Britų ir amerikiečių pasiūlymai sureguliuoti Triesto ir Italijos-Jugoslavijos rubežių klausimus yra nedemokratiški, kalbėjo Molotovas, o prancūzų projektas nedaug kuo skiriasi nuo pirmųjų. Jis siūlė bazę paimti buv. Dancigo statutą.

Toliau Molotovas tvirtino, kad nėra jokio slavų bloko, o yra tikslai jaunos Rytų demokratijos ir senos Vakarų demokratijos. Jaunosios demokratijos yra kaltinamos už tai, kad jos gina savo koncepcijas ir siekia savo teisių apsaugojimo. Rytų nuo Vakarų atitolimas yra dirbtinis, tvirtino Molotovas. TSRS nori ben-

dradarbiauti su Vakarais ir deda visas pastangas susitariti. Savo kalba Molotovas baigė šiais žodžiais: Jei mes norėsime — sukursime pastovų bendradarbiavimą tarp Rytų ir Vakarų.

Vakardienos posėdžiuose įvyko 26 balsavimai už atskirus taikos sutarties su Italija §. 4 didž. užs. reik. min. tarybai yra paruošti apsvarstyti 78 straipsniai ir 9 priedai.

KOMUNISTAI ATMETA SIŪLYMĄ DERĖTIS

Kinijos komunistų atstovas pareiškė, kad su kiniečiais nacionalistais nebus vedamos derybos dėl jų „nenuolaidumo ir naujų neišmintingų reikalavimų kėlimo“.

Kiniečių nacionalistų vyriausybė paskutinėje nojoje siūlė atitraukti kariuomenę iš nurodytąs vietas, o valstybės taryboje vietoj 12 komunistų atstovų įsileisti 13.

Dabartiniu metu komunistai su visu smarkumu pradėjo pulti Paotingą, HoHei provincijos sostinę. Šiaurėje komunistų kariuomenė vel pradėjo grasinti Pekino miestui.

JAV NORI SUNAIKINTI ATOMBOMBAS

New Yorkas, X. 9. Atominės energijos Komisijos pirm. Baruch pareiškė, kad JAV sutinka sunaikinti visas atominės bombas, jei viso pasaulio valstybės sutiks pasirašyti tarptautinio saugumo pakta ir sukurs realią tarptautinę inspekciją. Šioje srityje bet kokia veto teisė turi būti panaikinta. Sovietų S-gos tvirtinimas, kad įsileidimas tarptautinės inspekcinės komisijos aprubežiuoja valstybės suverenumą, yra perdėtas, kadangi bet koks tarptautinis susitarimas tam tikru laipsniu susiaurina valstybės suverenumą, pareiškė Baruch. Jei bus išspręstas atominės energijos klausimas, kalbėjo toliau Baruch, visiems laikams būtų eliminuotas karas.

JAV atominės energijos tyrimo komisijos pirm. pareiškė, kad yra atrastas naujas būdas gauti atominę energiją neskaldant atomo.

UKIO TARYBA

Maskva, X. 9. Tikslu pakelti kolchozų ir sovchozų ga-

SOVIETAİ ATSIKĖ DALY- VAUTI

New Yorkas, X. 9. JTO gen. sekr. Trigvė Lie išsiuntinėjo JAV, D. Britanijos, Prancūzijos, TSRS, Čekoslovakijos, ir Jugoslavijos vyriausybėms užklausa, ar jos sutiktų dalyvauti konferencijoje sureguliuoti Dunojaus laivininkystę.

TSRS jau pranešė, kad ji tokioje konferencijoje dalyvauti nesutinkanti.

KOMUNISTŲ SUĖMIMAI ISPANIJOJE.

Ispanijos saugumo žinyba paskelbė, kad komunistai pakaltinami dėl dviejų pinigų inkasuotojų nužudymo Madrido priemiestyje. Toliau nurodoma, kad sąsąryje su šiuo nužudymu suimta 84 komunistai, kurių tarpe ir jų generalinis sekretorius Jezus Vilon Goncalis, Estramaduros sūklėlių vadas.

Sąsąryje su gen. Franško numatomu apsilankymu Barcelonoje, pasienyje, ypač Katalonijoje, daromi gausūs respublikonų suėmimai.

mybą, įsteigta Žemės Ūkio Taryba, kuri turės prižiūrėti žemės ūkį visoje Sovietų Sąjogoje.

DE GAULLE PRIEŠ KON- STITUC. PROJEKTĄ

Paryžius, X. 10. Ateinanti sekmadienį 24 milijonai prancūzų balsuos dėl naujos konstitucijos.

De Gaulle, kuris nepriklauso jokiai politinei partijai, pasmerkė naują konstitucijos projektą pareiškdamas, kad priėmus tokią konstituciją, bus palaidoti demokratiniai principai ir paliktas atviras kelias diktatūrai. Pasak jo, katalikai, norėdami išgelbėti koaliciją, sutiko priimti pragaistingą kompromisinį konstitucijos projektą.

PRASO GINKLŲ

Londonas, X. 9. Graikijos vyriausybė kreipėsi į D. Britanijos vyriausybę prašydama jai suteikti didesnę ginklų ir karo medžiagos kiekį.

Šį prašymą britų vyriausybė svarstys.

NEVERS REPATRIJUOTI

Londonas, X. 9. Atsakydamas į užklausimą Žem. Rūmuose valst. ministras Mc Neal pareiškė, kad britų vyriausybė neprisidės prie akcijos prievarta grąžinti į savas tėvynes išblaškytus asmenis jugoslavų, ukrainiečių, lenkų ir kitų tautybių, esančių Vokietijoje britų zonoje ir Italijoje.

4 DIDŽ. VALST. MINISTRŲ KONFERENCIJA

Roma, X. 10. ANSA žiniomis, 4 didž. valst. užs. reik. ministrai konferencijai susirinks New Yorke lapkričio pradžioje. Konferencijos metu bus galutinai priimti taikos sutarčių su buv. 5 priešų valstybėmis projektai.

BRITAI KARIUOMENĖS NEATITRAUKS

Londonas, X. 9. Korespondentai praneša iš Atėnų, kad šiaurinėje Graikijoje vėl prasidėjo smarkios kovos tarp banditų gaujų ir vyriausybės kariuomenės. Ryšy su tuo, britų vyriausybės kalbėtojas šiandien pareiškė, kad britų kariuomenės evakuacijai iš Graikijos yra laikina sustabdyta, kol nepaaiškės Graikijos vidaus padėtis.

Britų parlamente šiandien vienas atstovas užklauso, ar vyriausybė gali patikinti, kad britų kariuomenė Graikijoje nebus panaudota jokiomis aplinkybėmis paremti vyriausybės kariuomenę jos kovose su banditais. Mc Neal atsakė, kad britų kariuomenė nebuvo ir nebus tokiam tikslui panaudota.

LENKAI MASINIAI REPATRIJUOJA

Frankfurtas/M., X. 9. UNRRA Europos direkt. pavaiduotojas šiandien spaudos atstovams pareiškė, kad repatrijuotiems DP paskyrus 2 mėnesių maisto išdavimą, lenkai pradėjo masiniai repatrijuoti. Per pirmąją spalio mėn. savaitę repatrijo 13.000 lenkų, kai tuo tarpu per paskutinę rugsėjo mėn. savaitę repatrijo tik 4800 asmenų. Manoma, kad iki metų pabaigos vien per Štetino pereinamąją stovyklą repatrijuos 100.000 lenkų.

NEAIŠKUS IŠTEISINTŲJŲ LIKIMAS

Muenchenas, X. 9. Bavarijos min. pirm. įsakė Fritzsche ir von Papenui neapleisti Nuernbergo. Jei jie mėgins išvykti, vokiečių policija turi įsakymą juos tuojuo suimti.

Schachtas yra laikomas Stuttgarto kalėjime.

Žiniomis iš Berlyno, vyr. kontr. taryba šiandien turėjo du slaptus posėdžius, tačiau joks komunikatas nebuvo paskelbtas.

VATIKANO ŽYGIS

Tik ką gautomis žiniomis nuncijus Berlyne yra padaręs demarsą santarvininkų kontrolės komisijoje, kad Prancūzas, buvęs Lenkijos gubernatorius, nebūtų nubaustas mirtimi.

Pierre BERTRAND.

VIETON SVIESTO MASINOS

MILIJONAI BE PASTOGĖS.

Dabartinį metų TS skaičiuojama 25 milijonai gyventojų be pastogės. Tik 4 milijonai iš jų tegali būti, pagal 4-tąjį penkmetį, pakenčiamai apgyvendinti. Be šio klausimo kitas ir pats svarbiausias — sovietinės pramonės atstatymas.

Per ateinančius penkerius metus norima dabartinę pramonės gamybą padvigubinti, kad jos vertė siektų 205 milijardus rublių per metus ir 1950 m. 40% prašoktų buvusią 1940 m. Užplanuota pagaminti 720.000 traktorių. Atstatoma šimtai įmonių iškasamosios pramonės ir gausybė naftos šulinių. Jau iš to matyti, kad šio penkmečio pagrindinis uždavinys skatinti ne suvartojimo, o gamybos pramonę. Gamyba reikmenų tolimesnei gamybai numatyta padidinti 14%, kai suvartojamoji pramonė tik 7-niais %.

Paprastą gatvės žmogus neturi būti didelis ekonomistas, kad suprastų, jog visa tai reikalauja iš jo nepaprastų pastangų ir pasiaukojimo, nesulaukus tinkamo atlyginimo. Pagal planą numatoma pagaminti 140 milijonų porų batų, 580 milijonų porų kojinių, bet tik 1950 metais. Po 5 metų išeis vienas gyventojui truputis daugiau kaip 1 pora batų ir 3 poros kojinių per metus.

Darbo jėgos skaičių 10% padidinus pagal planą, numatoma gamybą lyginti su 1940 metais pakelti 48-niais %. Bet visa tai yra neįmanoma, nes dirbant, kaip tai buvo prieš karą, po 5 dienas per savaitę ir 7 val. per dieną, aiškiai trūksta darbo jėgos. Štai kodėl iš darbininko dabar reikalaujama dirbti 7 dienas per savaitę po 8 val. per dieną.

Kad darbas būtų patrauklesnis, vyriausybė yra numaciusi apdraudimą ir mokesčių už gamybą, vieneta. Bet visa tai nereikalinga pervertinti, nes prieš akis iškyla žymiai didesni sunkumai, o ypatingai panaikinus teikiama maitinimą ir atsidūrus tuščioje rinkoje. Tokiose sąlygose reikia padėti ypatingai daug pastangų ir daug laiko sugaišti, kad galima būtų sudaryti bent minimalinį pragyvenimą. Tarybinė vyriausybė moka dariniai kombinuoti apgaulės politiką su morka, badu spausti ir pažadėti maža prieda, kad iš savojo darbininko kuo daugiausia išgautų.

NERAMUMAI KRASTE

Pasipylė gausybė prieštaraujančių žinių, kurios kalba apie TS vidinius sunkumus. Visa tai Londone sutinkama be mažiausio nustebimo. Gerai suprantama, ką parsineš iš

kariuomenės atleistieji buvę svetur. Jie pergyvenę karo baismus, nori laisvesnio ir linksmesnio gyvenimo. Bet tuo metu draugas Ždanovas, Aukščiausios tarybos prezidentas, pakelia balsą prieš Leningrado „diversininkus“. „Mašina vietoj sviesto“ — politika yra vienas veiksmų, keliančių neramumą. Bet tai ne viskas. Vokiečių propaganda, dingimas žemės ūkio pagrindinių padargų, nenoromis kai kuriose srityse privedė prie kolektyvinių ūkių skaldymo, grįžimo į mažasias kultūras ir nejučiomis į privatinę nuosavybę. Ir šiuo metu Kremlius prabyla gąsdinančiu balsu, grąšinančiu baudomis. Panašūs sunkumai yra pramonėje. Po ilgų svarstymų tarybiniai vadovai galutinai yra apsisprendę perkelti pramonę į rytus. Anksčiau tą vertė daryti besiantinanti vokiečių kariuomenė.

NAUJOJI ŪKIO GEOGRAFIJA

Maskva, Leningradas, Kijevas, Gorki, Charkovas, Sverdlovskas nebus vietovės, kuriose būtų kurlama naujoji pramonė. Pramonė kuriamą tose vietovėse, pagal sovietinį samprotavimą, kuriose yra užtektinas kiekis kuro ir žaliavų. Atomine bomba, kuri TS savo metu sukėlė nemažą optimizmą, taip pat keičia ūkio geografiją. Karo metu 15 milijonų gyventojų buvo kaž kur išsivaidyta, nes ir dabar jų pėdsakų nesusekama.

Byrnes kalbos komentariai Londone

„L'Epoque“ specialus korespondentas Londone Raimondas Lacoste pateikia britų komentarus dėl pastarosios Byrnes kalbos, pasakytos Londone, amerikiečių klube.

Londono politiniai sluoksniai yra nuomonės, kad ši kalba yra atsakymas Stalinui, Walasui ir La Guardiui, kuris, važinėdamas T. S-goje, pasiūles nepaprastą paskolą. Pastarieji lyg norėję užtušuoti tą nesantarvę, kuri šiandieną yra nenuginčijama. Molotovas skridęs į Maskvą, ne tiek dėl Taitikos konferencijos, kiek dėl šios kalbos. Kalbos prasmė rodo, kad norima grįžti prie Teherano susitarimo ir atsakyti Jaltos nutarimų. Tai sako, jog siekiama nustatyti įtakos sritis, dėl kurių iki šio laiko ginčijamasi.

Londono manymu, įtakos sritimis pasidalinti yra neįmanoma, nes T. S-ga nenori daryti nuolaidų Vokietijoje, Viduržemėje ar Kinijoje ir liautis vesti britams nedraugingą politiką.

JAV Viduržemio jūroje veda aiškia politiką, nes Farostalis, jūrų ministerio ar

Kai šiose sąlygose bolševikinė propaganda mažina kapitalistinės pabalsos pavojų, Londonas tuo nesistebi. TS savo gamybai sustiprinti deda visas pastangas didinti įveikimą įvairiausių reikmenų ir gėrybių iš jų užimtų kraštų ir savo tuščią rinką. Žibalo gamybos sumažėjimas verčia kreipti ypatingą dėmesį į Rumuniją ir Šiaurės Persiją, kad iš ten padengtų 18-kos milijonų žibalo trūkumą.

UŽSIENIO POLITIKA

Tarybinė diplomatija, kalbanti čia pakeltu balsu ar vėl užsilaužiančiu, nesudaro draugiško išpūdžio, bet verčia susigalvoti. D. Britanija yra įsitikinusi, kad Stalino pareiškimas — artimuoju metu karo nenumatų — yra patikimas, nes TS visomis išgalėmis vengia net pagalvoti apie naująjį karą. Svetur esančių komunistų partijų panaudojimas įvairiems politiniams tikslams Londone sukelia tam tikrą susirūpinimą. Britų vyriausybė, kurią sudaro socialistai, atvirai sprendžianti ūkiškus klausimus, su pasitenkinimu sutiko Stalino padarytą aliziją dėl glaudesnio dviejų kraštų ūkiško bendradarbiavimo.

Ūkio žmogus dabar užima savą vietą, kai diplomatas svyruoja. Ir pirmasis padeda ar pasunkina išspręsti didžiulius problemas ar net prieiti prie tokių sudėtingų klausimų, kaip britiškojo „common sense“ — bendro sugyvenimo.

VESTMINISTERIO ARKIVYSKUPO PROTESTAS

Tito vyriausybei pasodinus kaltinamųjų suole Zagrebo arkivyskupą Mgr. Stepanaką, pasipylė katalikiškojo pasaulio protestai. Kardinolas Grifinas pareiškė: „Britų vyriausybė, kuri turi tikslą ginti laisvę, turi viską padaryti, kad šis laisvės gynėjas būtų išlaisvintas“.

Idomu patirti, kad dėl šio arkivyskupo bylos pasaulis žymiai labiau sujudė, kaip teisiškai gen. Michailovičių. Europai išlaisvinti Sąjunga, vadovaujama kunigaikštystės Altone, sykiu su žinomomis žydų organizacijomis jau padarė eilę žygių dėl teisiamojo arkivyskupo.

Britų tikintieji įžiūri, kad ši byla yra Maskvos organizuotas smūgis Vatikanui, nes vokiečių minimas arkivyskupas gobojęs ne vien katalikus, bet kroatų, serbus, žydus ir net išgelbėjęs kai kuriuos bolševikus. Pažymėtina, kad Mgr. Stepanako brolis vokiečių buvo sušaudytas už simpatizavimą komunistams.

D. BRITANIJOS MEMORANDUMAS TURKIJAI

Sir D. Kelly, D. Britanijos ambasadorius Ankaroje, įteikė turkams britų vyriausybės memorandumą, kuriame dėstoma jos nuomonė dėl T. S-gos notos ir sąsiaurio statuto.

Britų užsienių reikalų ministerijos įgaliotas pareigūnas paneigė žinias, kad Turkija verčiama notoje minimas sąlygas atmesti ir paaiškino apie pastarojo memorandumo turinį.

Memorandumo esmę sudaro šie pagrindiniai klausimai:

1. D. Britanija nepalankiai sutiko Tarybinės vyriausybės reikalavimus Dardanelų patikėti Juodosios jūros pakrančių valstybių kontrolei ir T. S-gos — Turkijos apsaugai.

2. Montreux sutarties persvarstymas tegali būti padarytas tarptautinėje konferencijoje.

3. Britų vyriausybė mano, kad ir dabar kai kurios vyriausybės gali pasitarti, bet galutinės derybos turi būti atliktos oficialioje suinteresuotųjų konferencijoje.

1. Irane bolševikams drauginga vyriausybė kovoja su kai kuriomis giminėmis, kurios reiškia simpatijų anglosaksams.

2. Grakijoje pilietinis karas yra Maskvos sukurtas ir jos palaikomas.

3. Su Turkija vedamas nervų karas: Kaukaze telkiama tarybinė kariuomenė, Ukrainoje dabar tvarkoma lėktuvais atvežta kariuomenė. JAV į tai atsako, nes jų lėktuvnešiai nuleido inkarą Smirnoje, o jų karo laivai yra Bosfore.

4. Triesto srityje įvykiai nuolat verda.

DIENOS TEMOMIS

Viena iš sporto šakų, kuri mums taip artima ir kur daugis komandų yra pasiekusios gana aukštą lygį, yra krepšinis. Didieji krepšinio turnyrai Kemptene, Dillingene ir ne taip seniai Scheinfelde ryškiai parodė, kad krepšinis yra tikrai mūsų tautinis sportas ir pradžugino geras pasiekimus. Betgi tokie didesnio masto turnyrai yra gana retas reiškinys ir krepšinio problemas reikiamai neišsprendžia.

Jau ne pirmas mėnuo, kai krepšininkai puoselėja viltį, kad kartą bus surengtos ir krepšinio pirmenybės. Kažkas panašaus buvo užsiminta po Dillingeno, bet projektui nebuvo lemta išvysti dienos šviesą, ir liko po senovei. Dabar šis projektas vėl reiškia savo teises, ypatingai, kai turime kad ir laikiną vyriausiąją sporto vadovybę, atseit, organą, kuris šį klausimą galėtų pajudinti iš esmės ir jam duotų tinkamas apybraižas.

Nors vasara jau pasibaigė, bet krepšinio mėgėjams tai nesudaro didelio rūpesčio, nes jei ne visur, tai daug kur yra visiškai tinkamos halės, kur galima žaisti, nepriklausant nuo vienokių ar kitokių oro sąlygų.

Yra kitas klausimas — kas tokiose pirmenybėse galėtų dalyvauti. Mūsų nuomone (ši nuomonė, aišku, nepretenduojama į galutinę), reikėtų sudaryti

krepšinio lygą, panašiai kaip buvo Lietuvoje, ir toje lygoje dalyvautų tam tikras pajėgesniųjų komandų skaičius, pavyzdžiui, kad ir 10 komandų.

Prisiminus mūsų didžiulius turnyrus ir šiaip reikšmingesnius žaidimus, kažin ar tokių komandų, kurios ne kartą spėjo deramai užsirekomenduoti, ir būtų daugiau. Pagaliau, ne taip jau svarbu, ar tų išrinktųjų komandų bus 10 ar 12, svarbu, kad vieną kartą būtų tuo klausimu tinkamai susirūpinta, ir tasyk bus rastas kelias į tinkamą sprendimą.

Ar tos lygos pirmenybės būtų vieno rato ar dviejų, tai taip pat diskutuotinas klausimas, kurį sprendžiant tektų atsižvelgti į daugį aplinkybių. Taip pat reikėtų pasisakyti ir

dėl reprezentacinės komandos. Šarūnas turėtų dalyvauti, bet jei Šarūnas laimėtų pirmą vietą, kas yra galima ir, atrodo, tikra, tai eventualiai antrą vietą užėmusi komanda turėtų būti apituluota kaip klubinis meisteris.

Šios pirmenybės išaiškintų mūsų stipriųjų komandų pajėgumo eilę ir tuo pačiu į krepšinio gyvenimą įneštų dau pragiedrulių. Dėl tokių pirmenybių svarbos ir reikalingumo, tur būt, niekas nesuabejos, — reikia tik duoti tinkamus rėmus ir nedelsiant tokias pirmenybes pradėti.

Būtų gera, kad pasigirstų ir daugiau pirmenybės liečiančių balsų, Betgi patį svarųjį žodį turėtų tarti Liet. tremtinių fizinio auklėjimo ir sporto organizacinis komitetas. Ir n ryk, poryt ar netrukus, bet tuoj pat, dar šįandien.

K. Čk.

KREPŠINIO TURNYRAS WIESBADENE

Wiesbaden. Krepšinio aikštelės atidarymo proga Wiesbadeno stovykloje buvo surengtas krepšinio turnyras. Pirmuose susitikimuose Gimnazijos I po sunkios kovos įveikė ryžtingai sukovojusią Gimnazijos II 18—14 (9—9); latviai sukirto lenkus 26—12 (16—4). Pusfinaliuose Lituanica I lengvai nugalėjo Gimnazijos I 38—12 (20—4). Antriose rungtynėse Lituanica II be didelių pastangų laimėjo prieš latvius 44—16 (24—6).

Dėl trečios vietos susitiko latviai ir Gimnazijos I; gimnazistai laimėjo pasekme 38—23 (14—10). Po to jaunūčiai sužaidė parodomąsias rungtynes Kaunas — Provincija, kurias laimėjo kauniečiai 16—9 (10—3). Finalinėse rungtynėse susitiko abi Lituanicos komandos. Pirmame kėlinyje II komanda užtikrino sau persvarą, užmesdama 37—13. Antrame kėlinyje I-oji prisivijo ir į pabaigą rungtynės pasidarė įtemptesnės. Susitikimas baigėsi 52—41 antrosios komandos laimėjimu. Taškai: Lituanica II — Varkala 31, Blankus 15, Bytautas 4, Afanasjevas 0, Bagdžiūnas 2, Mikalauskas 0; Lituanica II — Landsbergis I 12, Miškinis K. 10, Labanauškas 10, Miškinis V. 9, Klygis 0, Gražys 0, Simonaitis 0. Pirmųjų trijų vietų laimėtojai gavo dovanas — lagaminus.

LIETUVIAI FUTBOLE PRIEŠ LENKUS

Wiesbaden. Spalio 3 d. Wiesbadeno stovykloje įvyko futbolo rungtynės Lituanica — Lenkų Rinktinė, kurios baigėsi lygiomis 2—2 (1—1). Įvarčius Lituanikai pelnė Latkauskas ir Bytautas. Lietuviai pirmame kėlinyje vyravo, tačiau antrame, lenkams pastiprinus komandą, žaidimas išsilygino ir 10 min. prieš pabaigą pasekmė buvo 2—1 lenkų naudai.

KREPŠINIS SEEDORFE

Seedorf. Įvykusias krepšinio rungtynes gimnazija — stovykla laimėjo gimnazistai rezultatu 36—20 (20—6). Gimnazija vykdė gražų ir paviršinių atžvilgiu darnų žaidimą, kuriame ypatingai pasižymėjo Paškovičius.

Lengvosios atletikos mėgėjus labai pradžugino Tendžio pergalė 3000 m ir antroji vieta 1500 m. Po pirmosios pergalės mes pasigavome Tendį stadione ir pasveikinom. Pasirodo, jis šiemet jubilias. Sukanka 20 metų, kai jis pirmą kartą dalyvavo sporto rungtynėse. Tiesa, tai nebuvo lengvoji atletika, kur jis ir dabar, sukakęs 40 metų amžiaus, mus džiugina, bet dviračių sportas. Paklaustas, ką jis galvoja apie savo pasiekimą 3000 m, Tendys atsakė:

— Tai nebuvo taip sunku. Jau pat pradžioje mačiau, kad ši kartą galiu ir turėti laimėti. Atsižvelgiant į amžių, kiek sunkiau buvo bėgti 1500 m, bet ir antrąją vietą esu patenkintas.

Stebint boksininkus, krito į akis, kad daugis (gaila, mūsų) ejo į ringą užsimiršę, kad kartą į dvi savaites reikia nueiti ir pas kirpėją. Dabar plaukai krito ant akių, sunkino boksuoti ir juos tekdavo dažnai bokso pirštine mis „šukuoti.“

Vienas žiūrovų kandžiai pastebėjo, kad dabar dvi žmonių kategorijos neatsako ilgų plaukų: boksininkai ir poetai. Į klausimą, kuo šįandien lengviau tapti, tas pats žiūrovas atsakė, kad tremty, jo nuomone, lengviau tapti vis dėl to poetu.

Tur būt, tik ką žiūrovas buvo matęs nokautinį smūgį ir prieš vykdamas į Augsburgą skaitęs vieną iš neseniai išleistų poezijos almanachų.

Dar vienas epizodas iš bokso rungtynių.

Simpatinga jaunuolė, pamąčiusi kaip jos palydovas paplojo latviui už gerą smūgį, tarė nepatenkintu balsu:

— Kodėl tu užstoji latvius? Tur būt, kokią simpatiją iš latvių turi?

Jaunuolis pasijautė nejaukiai ir greitomis nesumetė ką atsakyti. Iš padėties jį išgelbėjo balsas iš užpakalinės eilės:

— Miela panele, jis ne latvius užstoja. Jis tik man rungtynes žiūrėti užstoja.

— Dėkui Dievui, olimpijada dar nesibaigė, — tarė sekma dienos ryte atsibudęs mažasis Hochfeldo stovyklos gyventojas. Konstatavęs šią džiugią naujieną, keturių metų berniukas įlindo į drabužėlius ir nė neužkandęs išėjo į stadioną.

Vieną dieną vis dėlto ir olimpijada pasibaigė. Bet dar ilgai nebaigs aidėti olimpinės temos, svarstymai, kol vieną dieną vėl visi susirinksim ir nuotaikingai praleisime kelias džiaugsmo ir stiprėjimo dienas.

K. Čk.

EUTINE VIENI KRUTA KITI MIEGA

Eutinas. Šią vasarą tolimame Holšteino kampe — Eutine įkurta nauja pabaltiečių stovykla. Tarpe 1500 pabaltiečių ir pusketvirto šimto lietuvių atsirado ir sporto mėgstančio jaunimo, kuris sudarė sporto grupę. Lietuviams vadovauja A. Remeikis, o latviams K. Bileksalns. Veikliausi yra tuo tarpu futbolininkai ir stalo tenisininkai, kitos sekcijos yra apsnūdę.

Sėkmingų futbolo rungtynių grandinė pradėta rugpjūčio 10 d. susitikimu su vietos latviais. Laimėta 3—2. Po to buvo sudaryta stovyklos rinktinė iš 7 lietuvių ir 4 latvių. Ji turėjo visą eilę gana sėkmingų susitikimų: su Liubeko lietuviais Eutine 3—1 ir revanšas Liubeko 0—0. Su Neustadto žydais Neustadte 2—0 ir revanšas Eutine 3—1. Prieš Kylio latvius laimėta 3—0. Po eilės pergalų prieš tremtinių komandas susitiktas su stipria vietos vokiečių ESV (Eutiner Sport-Verein) vienuolike ir gauta geros pylos net 0—6.

Gražiai dirba „seno vilko“ A. Remeikio vedami, stalo tenisininkai. Visko ramstis aišku ir yra patsai A. Remeikis, kuris iki šiol Vokietijoje dar nėra pralaimėjęs. Lietuviai stalo tenisininkai prieš Liubeko lietuvių Eutine laimėjo 5—2, o nuvykę revanšui Liubekan sunkiai išpešė 5—4. Be to, žaidžiant stovyklos rinktinėje laimėta prieš Neustadto žydus 5—1 ir prieš Kylio latvius 6—3, tačiau teko pralaimėti 4—5 prieš smagiai žaidžiančius Grossenbrodes latvius (sušlubavo A. Remeikio talkininkai).

Gaila, kad lietuviai nesudaro nei krepšinio nei tinklinio komandų, nors žaidėjų atsirastų. Tam yra puikios sąlygos — erdvi salė, krepšiai ir turima apranga. Tuo tarpu futbolas yra žaidžiamas su guminiais krepšinio batais, nes sunku gauti visiems specialius futbolinius batus.

Užsnūdo ir šachmatininkai, kurie jau buvo pradėję turnyrą. Keliems šachmatininkams išvykus, likę kažko laukia ir nieko neveikia.

J. Gerkėnas.

LIETUVOS REKORDUS PRISIMINUS

Ak, prisimenam tas dienas, kai valstybiniam stadione Kaune mūsų lengvaatlečiai gerindavo mūsų rekordus, rungtyniaudavo su kaimyninių tautų atstovais ir kasmet džiugindavo vis gerėjančiais pasiekimais. Tos mielos, atmintinos dienos liko praėję. Bet ir dabar, atsidūrę tremty, mes neturime teisės gyventi vien prisiminimais, bet išnaudoti laiką ir stengtis įnešti atitinkamą duoklę į lengvosios atletikos lobyną.

Laikraščiuose dažnai skaitome apie kitų tautų lengvaatlečių pasiekimus, jie vis gerėja ir tobulėja. O kaip atrodo mūsų pasekmės, kas yra padaryta ir ką dar reikia nudirbti?

Žemiau skelbiamas oficialus Lietuvos lengvosios atletikos rekordų sąrašas gali būti nevisiškai tikslus, nes nežinome, ar 1945 ir 1946 m. nekrito kuri nors iš čia skelbiamų pasekmių.

Vyrų gr. 60 m. Preisas 7,0 (1938), 100 m. Bakūnas 11,0 (1938), 200 m. Švarplaitis 22,3 (1935), 300 m. Augėvičius 36,8 (1935), 400 m. Bakūnas 51,5 (1940), 800 m. Šimanas 1,59,2 (1933), 100 m. Šimanas 2,35,8 (1938), 1500 m. Šimanas 4,02,6 (1940), 2000 m. Vietrinis 5,40,8

(1942), 3000 m. Šimanas 8,53,6 (1936), 5000 m. Vietrinis 15,17,6 (1941), 10.000 m. Vietrinis 32,41,3 (1939), 1 val. Kalpokas 15,783 km (1935), 110 m. Kliūtinis Jočys 14,8 (1941), 200 m. Kliūtinis Karosas 27,8 (1937), 400 m. Kliūtinis Balčius 59,8 (1936), 3000 m. Kliūtinis Vietrinis 9,52,2 (1941).

I aukštį iš vietos. Fremas 1,37 (1927), **i aukštį Bernotas** 1,95 (1938), **i tolį iš vietos** Kamčaitis 2,93 (1935), **i tolį** Fominas 7,02 (1937), **trišuolis iš vietos** Puzinauskas 9,04 (1940), **trišuolis** Kondrackas 14,25 (1939), su kartimi Vabalas 3,635 (1939).

Rutulys Lumauskas 14,43 (1940), **diskas** Sačkus 42,37 (1933), **iėtis** Gailius 62,60 (1940), **kūjis** Gavėnas 33,60 (1929).

Trikovė Puzinauskas 2052 tšk. (1942), **penkiakovė** Tamulynas 2928 tšk. (1938), **dešimtkovė** Bacevičius 5262,83 tšk.

4×100 m. Preisas, Gasiūnas, Karosas, Bakūnas 43,3 (1940), **4×200 m.** Budrevičius, Karosas, Blinka, Bakūnas 1,38,0 (1936), **4×400 m.** Borghardtas, Sodaitis, Barkauskas, Bakūnas 3,32,4 (1936), **olimpinė** Vietrinis, Bakūnas, Mackevičius, Puzinauskas 3,41,3.

SPORTO MARGUMYNAI

Detroito boksininkas Taylor turėjo vieną dieną stoti i rungtynes. Atėjus sutartam laikui, Taylora nebuvo, ir keli tūkstančiai žiūrovų turėjo grįžti į namus. Pasirodo, kad boksininkas prieš rungtynes buvo užsukęs į bažnyčią ir ten būdamas, jis priėjo išvados, kad negera kitiems daužyti veidus ir tvirtai pasiryžo daugiau nesiboksuoti.

Per šiu metų JAV profesionalų tenisinių pirmenybes gauta 34.641 doleris pajamų. Laimėtojas, Riggs, gavo 3100 dol. Kovacs, laimėjęs su Perry dvejetą, gavo 2200 dol., Budge 1800 dol. ir Perry 1700 dol. Iš viso žaidikams buvo skirta 16.000 dol.

Po incidento per bokso rungtynes tarp prancūzų ir austrų (Vienoj), kai įsismaginę žiūrovai nenorėjo sutikti su teisėjo sprendimu, prancūzų karinė vadovybė tris mėnesius uždraudė rungtyniauti su vietos sportininkais.

Haegg laikraštiniams pareiškė, kad Strand bus pirmasis bėgikas, kuriam viena mylia pavyks prabėgti žemiau keturių minučių. Strand dar tik 24 metų ir ateitis jo rankose.

Praeitais metais JAV daugiausia žiūrovų sutraukė krepšinis — 90 milijonų. Toliau: beisbolas — 60, rugby — 45, boksas — 22, ledo ritulius — 7, automobilizmas — 6, imtynės — 4, lengvoji atletika — 2,5, plaukymas — 1,5 milijono.

Prancūzų rugby komanda vyksta gastrolį į Australiją. Palydovu buvo pasiūlytas ponas Miremont. Šis paklausė, kaip bus į Australiją vykstama. Jam buvo paaiškinta, kad iki Sumatros bus plaukiama laivu, o iš ten lėktuvu į Sidnėjų. Tada Miremont atsakė: „Aš savo kandidatūrą atsiimu. Laivu sutinku plaukti i kur tik norite, bet lėktuvu skristi per džiungles, kur tyko liūtai ir dramblių ir per vandenyną, kur išsižioję rykliai laukia grobio iš viršaus — dėkoju!“

JAV spauda rašo, kad Amerikos negrai rimtai pasiryžę i naujuosius JAV prezidentus siūlyti kandidatą Joe Louisa. Dar negirdėti kad Joe būtų sakęs kokią rinkiminę kalbą. Jis turi kitokių rūpesčių, ir čia kalta Mike Jacobs, kuris jam rūpina varžovus, tik ne i prezidento vietą, bet i meistrystę. Lapkričio 15 d. paaiškės naujasis Joe-konkurentas, nes tądien susitiks du negrai sunkiasvoriai — Walcot ir Ray.

Geriausių visais laikais 1500 m bėgikų lentelė: 1. Haegg (Svedija) 3,43,0; 2. A. Andersson (Svedija) 3,44,0; 3. Persson (Svedija) 3,46,2; 4. Strand (Svedija) 3,46,6; 5-7. Lovelock (Naujoji Zelandija) Ahlsen (Svedija), Mehl (JAV) 2,47,8; 8-10. Ahlden (Svedija), Gustafsson (Svedija), Eriksson (Svedija) 3,48,2; 11-12. Wooderson (Anglija), Cunningham (IAV) 3,48,4.

Moterų gr. 60 m. Radziulytė 8,1 (1924), 100 m. Šepaitienė 13,1 (1938), 200 m. Šepaitienė 26,8 (1938), 400 m. Šepaitienė 64,2 (1938), 800 m. Širvydaitė 2,39,5 (1934), 80 m. Kliūtinis Pakarklytė 14,4 (1937), 4×100 m. Sirutytė, Šepaitienė, Zeruolytė, Širvydaitė 53,8 (1938), i aukštį Karnilavičiūtė 1,42 (1942), i tolį Šepaitienė 5,31 (1938), rutulys Vitartaitė 11,40 (1938), diskas Vitartaitė 33,89 (1938), iėtis Vaškelytė 36,41 (1936), trikovė Radziulytė — Kalvaitienė 939 tšk. (1935).

TRUMPAI IŠ VISUR

Anglijoj vieši Prahos futbolo komanda Sparta (1946 m. Čekoslovakijos meisteris) ir pirmose rungtynėse su Arsenal sužaidė 2-2. Anglai vedė 2-0.

Anglų futbolo klubas Bradford savo pusdešinį puoliką Shackleton perleido Newcastle už 10.000 svarų sterlingų. Tai reta ir viena iš aukščiausių sumų.

Prancūzijos rekordą i aukštį moterims pasiekė Ostermeyer — 1,61. Senas rekordas priklausė Colchenei — 1,60 (per Europos pirmenybes Oslo).

Italų rinktinės krepšininkai broliai Stefanini išvyko i Pietų Ameriką.

Prahos Bohemians draugiškose futbolo rungtynėse įveikė Vienos WAC 4-3.

„Ronde de Champions“ dviračių lenktynės (100 km) Pariziu laimėjo prancūzas Idée, pravažiavęs per 1.57.13,2. Antroji vietą italas Coppi, atsilikęs 10 m.

Tarpvalstybinėse futbolo rungtynėse Anglija nugalėjo Šiaurės Airiją 7-2 ir De Valeros Airiją 1-0.

JAV profesionalų teniso meisteris Riggs dar kartą nugalėjo savo didįjį priešininką Budge 4-6, 7-5, 6-3, 6-3. Tam pat turnyre nevystantis Tilden pralaimėjo prieš van Horn. Indianapolyje Budge pralaimėjo prieš Kalamazoo 9-7, 1-6, 2-6, 3-6, o Michigano turnyrą laimėjo Kovacs, baigmėje įveikęs Riggsą 6-4, 6-4, 6-4.

D. Britanijos profesionalų teniso meisterių tapo Dan Maskel, baigmėje laimėjęs prieš Jeffery 6-2, 6-2, 9-11, 6-1. Dvejeta laimėjo Dan Maskel-Jeffery.

NAUJAS 1000 m REKORDAS

Svedų lengvatlečiai vėl kibo gerinti pasaulio rekordus. 800 m Europos meisteriui Gustafssonui jau pavyko pagerinti 1000 m rekordą (vokiečio Harbigo 2,21,5 iš 1941 metų). Gustafsson prabėgė per 2,21,4. Pagal tarptautinę lentelę ši pasekmė yra vertinama 1106 tšk. Specialistai teigia, kad bėgikas, kuris 800 m sukaria per 1,50 ir 1500 m per 3,48, turi pasiekti mažiau kaip 2,20.

LIETUVIAI SPORTUOJA

PASIBAIGĘ SACHMATŲ TURNYRAS

Kirchheimas. Šiomis dienomis pasibaigė Kirchheimio lietuvių A. klasės šachmatininkų turnyras. Jis turėjo tikslo išaiškinti geriausius šachmatininkus. Pagal surinktą taškų žaidėjai susigrupavo tokia eile: Dr. Valančius surinko 16,5 taškų; Ged. Kačanauskas — 14,5; Piko — 14; Petr. Stelmokas — 13,5; Zujus — 12,5; Bulgarauskas — 8,5; Saltmiras — 7,5; Milčius ir Gasiūnas po 7; Vyt. Genys — 5,5 ir Barcevičius — 4.

KIRCHHEIMAS — OBERLENNINGENAS 6:3

Kirchheimas. Spalio 6 d. įvyko šachmatų varžybos tarp Kirchheimio ir Oberlennigeno stovyklų. Laimėjo Kirchheimas 6:3.

Oberlennigeno stovyklą atstovavo M. Brazauskas, inž. K. Kaunas, Prof. Rinne, Zenkevičius, Nainys, Petrauskas, Valošinas, Galeckas, B. Brazauskas. Už Kirchheimą kovojo: Dr. Valančius, Gasiūnas, inž. Rimkus, Petr. Stelmokas, Piko, Zujus, Bulgarauskas, V. Genys ir Pov. Stelmokas.

Atskirų varžybų rezultatai tokie: Brazauskas — Gasiūnas 1:0; inž. K. Kaunas — Dr. Valančius 0:1; Prof. Rinne — inž. Rimkus 1:0; Zenkevičius — Petr. Stelmokas 0:1; Nainys — Piko 0:1; Petrauskas — Zujus 0:1; Valošinas — Bulgarauskas 0:1; Galeckas V. Genys 0:1; ir B. Brazauskas — Pov. Stelmokas 1:0.

Pažymėtina, kad Kirchheimio ekipoj nesimatė Petreikio, Markevičiaus ir G. Kačanausko. Jų dalyvavimas rezultata galėjo dar padidinti Kirchheimio naudai. Oberlennigenas dėl savo nesėkmės nenusimena ir tikisi „atsigriebti“ pasikvietęs revanšui kirchheimiečius pas save.

MEMMINGENO STOVYKLOJE

Memmingenas. Rugsėjo 28-29 d.d. viešėjo Ansbacho „Tauro“ krepšininkai, kurie žaidė su Memmingeno lietuvių sporto klubui ir lietuvių-estų kombinuota. Pirmąsias rungtynes laimėjo memmingeniečiai 30-28 (13-20), gi antrąją nugalėtoju išėjo „Tauras“, sukovęs savo naudai 35-28 (12-16). Už „Taurą“ žaidė ir taškų įmetė per abejas rungtynes: Trumpis (14-12), Sakevičius (4-15), Darganačiūsis (8-2), Baškys (2-4), Bagdonavičius (0-2), Mačiulskas (0-2). Memmingeną atstovavo ir taškų pelnę: Bedržičkas (5-6), Ažuolas (10-2), Juškus (2), Marcinkevičius (6-3), Kapeckas (2-7), Palavikas (5-4), Navickas (0) ir estai Laurits (-4), Nuerk (-2). (gž)

LAIKAS PRADĖTI KALBĖTI

Sąryšyje su Paryžiaus taikos konferencija, šiandien visame pasaulyje skamba šitokie žodžiai: ašies satelitai, prieš valstybės sąjungininkai, neutralieji ir t.t. Kada ten Paryžiuje vyksta nemažas prekmėtis, dideli užsiprašymai, derybos, nuolaidos, paslaptiniai pašnibždėjimai į ausį, arba griausmingi trinktelėjimai kumštini į stalą, aišku, ne visi vienodai gerai ten jaučiasi. Vieni, buvę satelitais, tyli galvas nuleidę, kiti dar teisinasi, griebiasi už šiaudų, o dar treči (kaip dabartiniai Albanijos „premjerai“), kurie dar taip neseniai viešai garbino fašizmą ir nacional-socializmą ir juos rėmė visomis išgalėmis, šiandien Paryžiuje, pagal bolševikiškąją madą užsidėję nieko nebojančią kaukę, visa gerklę rekia:

— Štai ir mes kovojome... Jei ne mes, tai sąjungininkų laimėjimų nebūtų buvo. Todėl dabar duokite mums viską.

Tačiau tu, kurie šiandien nieko nebeturi ir kuriuos stipresni kaimynai dar prieš šį susirinkimą „įstaksavojo“, tu visai, Paryžių neįsileidžia ir neduoda atverti burnos, nors ir kažin ką jie turėtų pasakyti. Šitųjų tarpe, kuriems neduoda kalbėti, esame ir mes.

Bet ar dėl to privalome tylėti kaip žemė? Jeigu šiandien mums neduoda kalbėti iš diplomatinų tribūnų, tai kitu būdu mes turėtumėm duoti pasauliui žinoti apie save. O pasakyti mes turime daug ką. Ne tuštos propagandos plepalų, bet daug žibančios teisybės apie kiečiausias ir ryžtingiausias kovas, kurias mes vedėme prieš pasaulio piktybių demonus, prieš siaubingą rudąjį Hitlerio nacizmą.

Šiandien, nors ir pusiau tik praverta burna, mes esame pripažįstami vienintele Europoje tauta, kuri su tokiu ryžtingumu ir dvasios užsidegimu stoji į nelygią kovą su rudąja Europos pabaisa — nacizmu ir tą kovą garbingai atlaikė iki pat galo, nė vienos sunkios nesusabejodami mūsų lauke. Šalia Lenkijos, mes buvome vieninteliai, kurie nedavėme vokiečiams nė jokio SS dalinio, kuo negali pasigirti net buvę vakariečių sąjungininkai. Mus nenugązdino nei represijos, nei grasinimai, nei žudymai, nei KZ. Mes žinojome ką darome ir ko siekiame.

Mes esame padėję duosnią savo krauju ir nelaimėmis aplaistytą dalį ant demokratijų laimėjimo aukuro, todėl šiandien drąsiai galime žiūrėti į akis dorajam pasauliui ir niekas jokių priekaištų mums negali padaryti.

Bet ar šiandien dorasis pasaulis ką nors žino apie mūsų kovas ir mūsų aukas, kurias mes sudėjome dėl geresnės žmonijos ateities? Žinoma, kad mažą ką žino. Toje srityje

mes nieko nieko nesame padarę. Sėdime tik rankas sudėję ir laukiame, kad kokia mana iš dangaus iškristų. Žinokime, kad dabar kieti laikai: jei patys savimi nepasirūpinsime — niekas už mus nekalbės. Yra gėda slėpti blogus darbus, bet gerus darbus parodyti, jog pagal savo darbus ir savo įnašus pergalei — ir mes turėtume teisę tarti žodį dėl savo likimo.

Tačiau iki šiol propagandos srityje nepadaryta beveik nieko. Br. Kviklys yra išleisęs nedidelę knygelę „Lietuvių kova su naciais“. Bet tai mažai reikšmės turi. Jeigu iš ten išmesti pagrindinės spaudos klisės, tai ir nebelieka nieko. To dar mažą, jeigu autorius labai trumpai pasako: ot, buvo taip ir taip. Reikia sakymą dar kuo nors paremti. Atrodo, jeigu kas nors imasi apie ką nors rašyti, tai jis turi turėti medžiagos ir reikalą atitinkamai ir įtikinamai nušviesti. Ne gana, kad aš sakysiu — taip buvo. Kitas gali sakyti — ne taip, bet taip buvo. Lieka tik privarinti nuomonę. Jeigu autorius, sakysime, būtų nors pacitavęs, ką apie mus rašė vergų pirklų organas „Lagerfuhrer“, arba bent kaip atsiliepė apie mūsų laikyseną vokiečių okupacijos metais nors ir mūsų kaimynų liepojiškis „oficinas“, ir tai jau būtų kas kita.

KASDIENIS GYVENIMAS [3]

Demokratija žmogui suteikia plačias teises. Šitą tiesą greitai į galvas įsikėlė visi stovyklų gyventojai. Bet tik nedaugis pagalvodavo, kad kiekvienas žmogus privalo turėti ir pareigų, tam tikrų prievolių bendruomenei, lygiai kaip ir šeimai. O gyvenimas parodė, kad, šiokių tokių, pareigų ir atsakingumo negalima išvengti.

Pirmiausia buvo susidurta su darbo klausimu. Reikėjo juk, kaip sakoma, bent aplink save susitvarkyti: rajoną nuo šiukšlių apvalyti, tinkamas gyvenanti (bet užgriozdintas), patalpas nuo visokio laužo išvalyti, bulves paskusti, maistą atsivežti ir pan. Savanorių šiems darbams retai teatsirasdavo. Daugiau verždavosi į tuos darbus, kur dirbantysis turėdavo apčiuopiamos naudos. Todėl gyventojai pradėta skirti eilės tvarka. Atsirado lyg ir darbo prievolių. Na, tai buvo dar vienas kablukas, kurio įsikibus buvo galima reikšti savo nepasitenkinimą ir teisybės vardą organizuoti opoziciją susirinkimuose.

Barnių, nepasitenkinimo ir pykčio priežastimi labai dažnai būdavo dar ir kambariai bei butai. O žinant kokiame stovyje buvo rastos vokiškosios kareivinės, įvairūs bara-

iš viso, mes tikrus ir nefalsifikuotos savo deimantukus įdedame į sutrūnijusios kempinės rėmus ir gauname rezultate daiktą, kuris niekam nedaro jokio įspūdžio. Gi, kai kurie mūsų kaimynai, neturėdami jokių deimantukų, paima paprastą kempinę, įremuoja ją į deimantinius rėmus ir jau mėgina gauti daiktą, kuris kitiems iš tikrųjų ima daryti įspūdį. Ir viso to kaltė mūsų neryžtumas ir nepaslinkumas. Mus kartais greičiau apima noras ne laiku „portfeliais“ dalintis, negu pasirūpinti tikrai naudingais dalykais.

Mūsų broliai už geležinės uždangos šiandien negali daryti nieko: jų rankos retežiais supančiotos. Mes gi galime pasiekti visą kultūringą pasaulį. Todėl pats laikas rūpintis, kad kiti mūsų visiškai neužmirštų, daugiau atkreipti pasaulio dėmesį į save. Turėtumėm išleisti kokią nors Rudąją Knygą ir ją paskleisti plačiai tarp svetimųjų, kur būtų įtikinančiai išdėstyta mūsų tautos kieta ir ryžtinga kova su naciais, mūsų aukos ir mūsų vertingas įnašas į demokratijų laimėjimą. Pasaulis turi aiškiai ir tvirtai žinoti, kaip ir už ką mes kovojome ir kas mes esame.

Šitokį darbą turėtų pasiimti ir neatidėliotinai jį pradėti vykdyti mūsų tremtinių vadovaujantieji sluoksniai, kuriems ši sritis pavesta, talkininkaujant visiems geros valios lietuviams.

A. V.

TAIKOS SUTARTYS BUS PASIRASOMOS NIUJORKE

„L'Epoque“ specialus korespondentas praneša, kad Taikos konferencijoje svarstytos, keturių galybių priimtos taikos sutartys bus pasirašytos NiuJorke.

Ziniomis iš gerai painformuotų politinių sluoksnių, Molotovas paskutinėje kelionėje į Maskvą norėjęs pasitarti su Stalinu dėl galutinio sutarčių suredagavimo.

Keturios galybės šią savaitę pradėsiančios tartis dėl taikos sutarčių Ziniomis iš Paryžiaus iki spalio 15 d. nenumatoma persvarstyti įvairius pasiūlymus ir priėti prie susitarimo, jei jis iš viso dar yra įmanomas. Todėl keturios galybės turėsiančios dar vesti lygiagrečius pasitarimus einant JTO pilnates pasitarimams.

KOLCHOZŲ VALYMAS VYKSTA TOLIAU

Moskvos radijas pranešė, kad kai kurių sričių kolchozų administracija ir net laikraščių redakcijų personalas yra suimta, pasirėmus vyriausybės parodymu „atlikti valymo darbą“.

Valstybės kontrolės ministerijos atstovas pareiškė, kad minimi kolchozų administracijos suėmimai daromi todėl, kad pastarieji išpardavė raguočius, žemės ūkio gaminius ir net bendruomenių padargus.

Į tuos nusikaltimus esanti įpainiota Altajaus „Pravdos“ redakcija. Ypac aštrus „valymas“ atliekamas Čkalove, pietvakarių nuo Uralo, Altajuje, Taškento ir Uzbekistano srityse.

Tuo tarpu dar mažą žinių gaunama, kas padaryta su suimtaisiais.

ganus (komitetus) sudaryti rinkimų keliu. Bet buvo daug ir tokių stovyklų, kur vadovavimas būdavo atiduotas vienam žmogui. Pastaruoju atveju vadovas — komendantas — būdavo dažniausiai stovyklos administracijos skirtas ir priklausė tik skyrusiųjų valios. Jis galėjo nesiskaityti su bendruomenės norais ir pagaidavimais. Dar buvo ir kitokių variantų: šalia skirto komendanto veikdavo ir tautinis komitetas, kuris būdavo lyg patariamasis organas, o kitur dar būdavo tautybių lyderių taryba, kuri vienur priklausydavo stovyklos komendantui (kalbėdamas apie komendantą visokiu atveju turiu galvoje tik iš išvietintų žmonių skirtą asmenį), o kitur tiesiog stovyklos administracijai. Tačiau čia didesnės reikšmės turi tik tai; ar tautinių bendruomenių vadovybės būdavo skirtos stovyklos administracijos, ar jos buvo pačių žmonių rinktos.

(13. d.) K. Alonis

KRONIKA

KULTŪRINĖS WIESBADENO NAUJIENOS

Wiesbadenas. Vaikų Teatre vaidinančių vaikų tėvų susirinkime išrinkta komisija, kuri kaip patariamasis organas dirbs su to teatro vadovybe. Komisiją sudaro: Buivydienė, Memėnienė, ir inž. Petraitis.

— Šiaulių miesto teatro režisierius Ipolitas Tvirbutas Wiesbadeno lietuvių stovykloje steigia dramos studiją.

— Spalio 6 d. Hanau lietuvių teatralų grupė „Atžalynas“ gastroliavo Wiesbadene, suvaidindama Schillerio tragi-komedią pasaką „Princesė Turandot“. Veikalą pastatė Kauno valst. teatro aktorius rež. S. Pilka.

GRAŽI PRAMOGA MAZIE-SIEMS

Kemptenas. Spalio 3 d. Kempteno miesto teatre buvo pirmą kartą suvaidintas veikalėlis vaikams „Naktis miške“. Šio veikalėlio autorius — mokyt. V. Volertas, režisierius — stud. Šeškevičius; ju abiejų pastangomis paruošta tikrai kultūringa pramoga vaikams. Vaidinimo istorija tokia: tinginiai mokiniai, nenorėdami mokytis, pakelia maištą prieš tėvus ir mokytojus ir pabėga į mišką, kur juos užpuola pikta ragana, bet nykštukų teismas nuteisia vaikus imtis darbo — mokytis, o ragana už miško tylos drumstimą nebegrižtamai pasmerkama pasilikti pelkėse. Scenoje pasirodo miško gyventojai — grybai, gėlės, žiogai ir kt., kurių šokis gana įspūdingas.

ATVYKSTA 500.000 ŽYDŲ

Muenchenas. X. 6. Bavarijos parlamento pabėgėlių komisija praneša, kad laukiama atvykstant į Bavariją dar 500.000 rasiniai persekiojamų asmenų iš Lenkijos.

Ši žydų grupė bus laikinai aprūpinama III amerikiečių armijos, tačiau vėliau jie bus perduoti Bavarijos įstaigoms aprūpinti. Iš Lenkijos atvyksta rasiniai persekiojami asmenys bus pripažinti asmenimis be pilietybės ir dėl to jais turi rūpintis vokiečių pabėgėliams globoti įstaigos.

PRANEŠIMAS

Š. m. spalio 12 d. 15 val., Kirchheimo liet. komiteto patalpose šaukiamas Kirchheimo Lietuvių Tremtinių Bendruomenės Kooperatyvo visuotinis narių susirinkimas. Dienotvarkė: 1. Susirinkimo atidarymas, 2. Prezidiumo rinkimai, 3. Kooperatyvo pirm. žodis, 4. Kasininko pranešimas, 5. Krautuvės vedėjo pranešimas, 6. Gryno pelno metų ketvirčio, apskaičiavimas, 7. Naujų narių priėmimas, 8. Pelno dalies paskyrimas Komitetui, 9. Klausimai ir su-manymai.

Kirchheimo Liet. Kooperatyvo Valdyba.

IR MES DIRBAM KULTŪROS DARBA..

(LAIŠKAS IŠ RAVENSBURGO)

Dažnai skaitom spaudoje, kad mūsų tautiečių „smarkiai dirbama“ — vieni dainuoja, kiti smuikuoja, tretį šoka arba groja bei kitokiais būdais džiugina „nelaimių sutrintas“ tautiečių širdis...

Kultūrinį darbą dirbam ir mes, Ravensburgo lietuvininkai, karo audrų atblokti į vokiečių pietryčių užkampį, kuris, be pagyrų, šiandieną yra laikomas paskutiniu stipriu lietuvių „atamos tašku“ šiame Wuerttembergo hercogijos rajone. Vaikų darželis, pradžios mokykla, gimnazija, amatų mokykla, įvairūs kursai ir dramos meno mėgėjų sambūris — tai vis mūsų kultūrinio darbo rodikliai.

Ravensburgo lietuvininkai vienu metu buvo išvystę tokią gyvą kultūrinę veiklą, kad jos darbo garsas skambėjo net toli už jos buveinės ribų. Tuo metu čia veikė mišrus choras su padaliniais — vyrų oktetu, moterų sekstetu, solistais — instrumentalistais ir vokalistais; šiuos meno sambūrius vadovavo ir jų pasirodymuose dalyvavo kvietiniai, „didelio masto“ meninkai. Ravensburgo lietuvininkų menininkai koncertavo Ravensburge, Tettnange, Lindau, Kressbrone, Biberache, Tuebingene, Rottweilyje, Memmingene, Kemptene, pasiekė net Wiesbadeną! Tai buvo prieš metus. Šiandieną apie tai išliko tik... nesmagūs prisiminimai! Nesmagūs dėl to, kad mūsų „kvietiniai“ menininkai, kad ir turėdami geras gyvenimo ir darbo sąlygas, be rimtos priežasties metė darbą ir vienas po kito išsidangino kitur. Jie savo dezertyravimu padarė nemažą moralinę žalą ne tik Ravensburgo lietuviams, bet ir jo apygardoje gyvenantiems tautiečiams (jų čia priskaitoma per 1200 dūšių, kurie kultūrinėmis pramogomis buvo aptarnaujami iš Ravensburgo „bazės“). Kad mūsų meniskasis sambūris pakriko kaip Grigo bitės, kalti ne vieni „kvietiniai“ menininkai; žymi dalis kaltės atitenka ir to metų mūsų bendruomenės vairuotojams ir meno sekcijos vedėjui.

Išliko sveikas ir dvasioje nepalūžęs tik dramos meno mėgėjų būrelis. Jis, susikūrus 1945 m. birželio viduryje, savo veiklos vienerių metų laikotarpy davė 5 premjeras. Pastatyta: Antano Gustaičio „Sekminių vainikas“, Petro Babicko „Gintaro krašto pasaka“, Petro Vaičiūno „Nuodėmingas angelas“, P. Adomėno „Svetimos plunksnos“ ir Kazio Binkio „Atžalynas“.

Ravensburgo lietuvių teatras, teisingiau, scenos meno mėgėjų, darbą pradėjo „iš nieko“. Savo eilėse neturėjo ir šiandieną neturi artistų profesionalų. Jo vaidintojų branduoli sudaro išimtinai mėgėjai, kuriuos į teatinio „mūšio“ lauką įtraukė ir tą „mū-

šį“ vadovavo Aleksandra Gustaitienė-Zdanavičiūtė, vienintelė visam samburyje asmenybė, su profesiniu teatro darbu pasirošimu ir tam tikru sceniniu stažu. Ji darbą pradėjo su „naujokais“ pilna to žodžio prasme. Iš jų A. Gustaitienė sudarė dramos kursus-studiją, kurioje savo margai bendradarbių grupei skiepijo elementarinius vaidybos meno dėsnius, juos supažindino su scenos darbo technika. Savaime suprantama, kad menininko „padirbti“ negalima, artistu-menininku reikia gimti. Per vienerius darbo metus artistų „nepridirbo“ ir A. Gustaitienė, ji tik paruosė, daugiau ar mažiau „apšlifavo“ didesniais ir mažesniais gabumais žmonių būrelį, su kuriais būtų galima pradėti statyti veikalus.

Ravensburgo teatralai bando savo jėgas ne viename žanre. Pastatyti veikalai yra skirtingo žanro ir reikalauja skirtingų vaidybinių priemonių. Vienaip vaidinamas lietuviško kaimo vaizdelis, kokiu yra A. Gustaičio „Sekminių vainikas“; vėl kitaip vaidinama dramatiška P. Babicko „Gintaro krašto pasaka“. Skirtingų vaidybinių priemonių reikia vaidinant turintį psichologinės dramos pradų P. Vaičiūno „Nuodėmingą angelą“. Komedijos žanras žymiai skiriasi nuo

dramos, tad vaidinant legva ir nesudėtinga P. Adomėno komediją „Svetimos plunksnos“, jauniems vaidintojams teko surasti ir komedijinį vaidybinių „stilių“. K. Binkio mokyklinis „Atžalynas“ stato vėl kitokius reikalavimus. Tad, kaip matome, vaidintojams teko kaitalioti „kovos lauką“ ir į grįžti „apsiginklavus“ vis naujomis „kovos priemonėmis“. — Permetus trumpu žvilgsniu visą jų „kovos areną“, reikia atiduoti teisybę, jog jaunieji vaidilos iš jos išėjo nugalėtojais. Jiems pavyko sukurti visai gražius ir nusisekusius spektaklius, kuriuose duota nemažai visai nuosirdžių vaidybinių momentų, kurie pasiekė žiūrovų širdis ir tuo praskaidrino jų pilką tremtinių gyvenimo monotoniją.

Tai bendras viso sambūrio, kurį šiuo metu sudaro P. Butkus, G. Sukevičiūtė, B. ir V. Augustinavičiai, S. Valys, E. Vitkauskaitė, V. Ratkevičius, J. Bubelis, S. Regelskytė, G. Umbražiūnas, H. Joganonas, I. Alekna ir kitų nuoplenas. Statant „Atžalyną“ talkininkavo apie 10 gimnazistų. Vaidintojų tarpe yra neabejotinai gabių žmonių. Vienas kitas jų, daugiau ir stropiau padirbėjęs, su laiku galės pasidaryti artistu profesionalu. Jų vaidybiniams augimui ir tobulėjimui sąlygos yra palankios, nes sambūrį vadovauja gabi artistė ir su neabejotinai režisieriniais daviniais menininkė.

Edm. Vingėla.

SLAPTĖ DOKUMENTAI

Jei anglosaksų ir T.S-gos santykiai nepagerės, numatoma paskelbti slapti dokumentai, sudaryti 1933—1941 metais Maskvoje ar Berlyne. Tie amerikiečių zonoje rasti dokumentai meta didelį šešėlį tarybinės politikos vadovams. Iš jų paskelbtini:

1. 1939 metais sutartas Lietuvos ir Lenkijos pasidalinimas. Šis dokumentas rodo, kad Stalino vyriausybė buvo besiruošianti agresyviniam karui, o jam įvykus, drauge su vokiečiais pasidalino grobį. Už agresyvinį karą naciai Nuernberge nuteisti pakarti, o teisėjų tarpe buvo Molotovo valdiniai.

2. 1939 m. spalio mėn. slapta sutartis, pagal kurią T.S-gai būtų perleista Murnansko sritis.

3. Susitarimai daryti bendrą spaudimą Norvegijai.

4. 1939—1940 m. darytas bendras spaudimas Turkijai, kad ji atsisakytų santarvės su D. Britanija ir Prancūzija.

5. Atskiras susitarimas, kad T.S-ga teikia Vokietijai oktaną, kaučuką, ciną 1933—1941 m.

6. 1941 m. kovo mėn.ėjo slapti pasitarimai sudaryti karinei santarvei. Sutartis nebuvo padaryta dėl perdėtų

T.S-gos reikalavimų, kad Maskvai būtų atiduoti Dardanelai, suteikta kontrolės teisė Irane ir Irake, Adeno įlankoje.

Tą pasitarimą paskelbė spaudoje žinoma žurnalistė Darata Tomson.

7. Pagaliau net karo metu, t. y. 1943 m. von Ribentropas vedė derybas su Molotovu Kirovgrade sudaryti atskirai taikai. Šiuo atveju susitarimas neįvyko dėl Hitlerio per didelių užsimojimų.

Šią žinią savo metu patyrė D. Britanijos imperijos slaptoji policija.

APŽVALGA

Lithuanian Newspaper. Permitted by UNRRA Team 513. Išleina 3 kartus per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Leidžia ir redaguoja Redakcinė Kolegija. Ats. red. Alb. Valentinas. - Prenumerata 1 mėn. - RM 6.-; atskiras numeris 50 pf. Redakcija: Nürtingen (Württ.), Katharinenstr. 31/1. Administracija: Kirchheim-Teck, Krebenstr. 18. - Ein. s-ta: Apžvalga Giro-Konto Nr. 2255 in Sparkasse Kirchheim-Teck (14a). Spaudžia: A. Gottliebs & J. Oswalds Buchdr., Kirchheim-Teck.